

מאז 1962 קהילה ויצירה יהודית

פעילויות הקהילה מתקיימות בסיוע הסוכנות היהודית לארץ ישראל

חיים ברנדס - דבר תורה לפרשת "תולדות" בקהילת "מבקשי דרך"

פרשת השבוע פותחת בפסוק

וְאֵלֶּה תּוֹלְדֹת יִצְחָק, בֶּן-אֲבִרְהָם: אֲבִרְהָם, הוֹלִיד אֶת-יִצְחָק.

על זה אומר הרמב"ן ונסמח על רש"י

רמב"ן

- ואלה תולדות יצחק בן אברהם - על עשו ויעקב בניו האמורים למטה, והזכיר הכתוב איך היתה ילידתם: אברהם הוליד את יצחק. לשון רש"י, על ידי שכתוב יצחק בן אברהם הוזקק לומר אברהם הוליד את יצחק, לפי שהיו ליצני הדור אומרים מאבימלך נתעברה שרה, לכך צר הקב"ה קלסתר פניו דומה לאברהם שיאמרו הכל אברהם הוליד את יצחק. ולהוסיף לליצנות היתי שואל ומה אם המלאכים שבקרו באוהל אברהם
- ורבי אברהם אמר עוד שטעם הוליד גדל ורבה, כמו יולדו על ברכי יוסף, כמו שאמר וישלחם מעל יצחק
- והנכון בעיני כי חזר עתה והחל באב היחס, כמנהג הכתוב לחזור באנשי המעלה אל ראש היחס, וכן בדברי הימים (א א יז יח) כתוב בני שם עילם ואשור וארפכשד ולוד וארם, וארפכשד ילד את שלח. וכאשר השלים חזר ואמר (שם כד) שם ארפכשד שלח, עד אברם הוא אברהם. וכן ביחוס בנימין חזר למפרע והחל, ונר הוליד את קיש וקיש הוליד את שאול (שם ח לג, ט לט). אף כאן, אברהם הוליד את יצחק ויצחק הוליד את יעקב כאשר יזכיר: וחזר לספר זה, בעבור שאמר (לעיל כה יב) ואלה תולדות ישמעאל בן אברהם, שאם אמר גם כן ואלה תולדות יצחק בן אברהם בלבד, הנה השווה שניהם ביחוס ובמעלה, ואף כי הקדים הבכור, ועוד, שהיה ראוי שיתחיל באברהם ויאמר "אלה תולדות אברהם", אבל לא רצה לעשות כן שלא ימנה ישמעאל ובני קטורה, ולכך חזר והשלים: אברהם הוליד את יצחק, לומר כי הוא לבדו תולדותיו וכאלו לא הוליד אחר יחשב, כמו שנאמר לו (לעיל כא יב) כי ביצחק יקרא לך זרע: ולכך אמר למעלה (כה יב) גם כן אשר ילדה הגר המצרית שפחת שרה לאברהם, לכבוד יצחק, לומר שאין אלו תולדות היחס לאברהם, רק הם בני האמה, וכמו שאמר (לעיל כא יג) וגם את בני האמה לגוי אשימנו. וכן עשה הכתוב אף בדברי הימים (א א כח), כי אמר מתחילה בני אברהם יצחק וישמעאל, ואלה תולדותם בכור ישמעאל נביות, והזכיר ובני קטורה פילגש אברהם ילדה את זמרון, והיה ראוי שיאמר "בני יצחק", וחזר והחל ויולד אברהם את יצחק, בני יצחק עשו וישראל

בהיותינו קהילה שוויונית היתי רוצה לפתוח את הפרשה בצורה שונה

אלה תולדות רבקה בת בתואל בן מלכה ונחור. כנאמר בפרק כב'

וַיְהִי, אַחֲרֵי הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה, וַיֵּגַד לְאֲבִרְהָם, לֵאמֹר: הִנֵּה יֻלְּדָה מִלְפָּנֶיךָ גַּם-הוּא, בְּנִים--לְנַחֲוֹר אַחִיךָ. כֹּא אֶת-עוֹץ בְּכֹרֹו, וְאֶת-בוֹז אַחִיו, וְאֶת-קִמּוֹאֵל, אֲבִי אָרָם. כֹּב וְאֶת-כֶּשֶׁד וְאֶת-חִזּוֹ, וְאֶת-פִּלְדֵּשׁ וְאֶת-יְדֻלְפֵי, וְאֶת, בְּתוּאֵל. כֹּב וּבְתוּאֵל, יֻלְּדוּ

קהילת מבקשי דרך, ע"ר

ש"י עגנון 22 ירושלים 93589 קווי אוטובוס 22, 13, 24, 4

טל: 02-6792501 פקס: 02-6786207

דואר אלקטרוני: kehillah@bezeqint.net

אתר אינטרנט: www.mevakshei.org

מאז 1962 קהילה ויצירה יהודית

פעילויות הקהילה מתקיימות בסיוע הסוכנות היהודית לארץ ישראל

את-רבקה; שְׁמֹנֶה אֵלֶּה יִלְדָה מִלֶּכָּה, לְנַחֲוֹר אַחֵי אַבְרָהָם. **ב** וּפִילְגֶשׁוּ, וּשְׁמָה רְאוּמָה; וַתֵּלֶד גַּם-הִוא אֶת-טִבַּח וְאֶת-גַּחֲסָם, וְאֶת-תַּחֲשׁ וְאֶת-מַעֲכָה. {פ}

ורש"י מצין שכל הכתוב בה לציין את הולדת רבקה.

הופעתה הראשונה של רבקה היא בסיפורו של עבד אברהם ותמונת שאיבת המים בבאר

וְיַהֲיֶה-הוּא, טָרָם כָּלָה לְדַבֵּר, וְהִנֵּה רַבְקָה יֹצֵאת אֲשֶׁר יִלְדָה לְבְתוּאֵל בֶּן-מִלְכָּה, אֲשֶׁת נַחֲוֹר אַחֵי אַבְרָהָם; וְכַדָּה, עַל-שְׂכָמָה. **ט** וְהַנֶּעֱרָ, טִבַּת מִרְאָה מְאֹד-- בְּתוּלָה, וְאִישׁ לֹא יָדָעָה; וַתֵּרָד הָעֵינָה, וַתִּמְלֵא כַּדָּה וַתַּעַל. **י** וַיֵּרָץ הָעֶבֶד, לְקִרְאָתָהּ; וַיֹּאמֶר, הֲגִמִּיאֵינִי נָא מֵעַט-מִים מִכַּדָּךְ. **י** וַתֹּאמֶר, שְׁתֵּה אֲדֹנָי; וַתִּמְהַר, וַתֵּרָד כַּדָּה עַל-יָדָה--וַתִּשְׁקֶהוּ. **י** וַתִּכַּל, לְהִשְׁקֹתוֹ; וַתֹּאמֶר, גַּם לְגִמְלִיךָ אֲשַׁאֵב, עַד אִם-כָּלוּ, לִשְׁתֵּית. **כ** וַתִּמְהַר, וַתַּעַר כַּדָּה אֶל-הַשִּׁקְתָּ, וַתֵּרָץ עוֹד אֶל-הַבְּאֵר, לְשֹׂאֵב; וַתִּשְׁאֵב, לְכָל-גִּמְלָיו.

תמונה מוזרה במעט שנערה מבית טוב שיש לה מינקת ומכאן גם בית עשיר כי אמרה

וַתֹּאמֶר אֱלֹיו, גַּם-תֵּבֶן גַּם-מִסְפּוֹא רַב עֲמֻנו--גַּם-מִקּוֹם, לָלוֹן.

יורדת לבאר לשאוב מים כאחת מעובדות הבית.כאן גם המקום לשים לב לתאור הנערה בפסוק טז אותו מפרש רש"י

- **בתולה** - ממקום בתולים (ב"ר)
- **ואיש לא ידעה** - שלא כדרכה לפי שבנות הנכרים היו משמרות מקום בתוליהן ומפקירות
- עצמן ממקום אחר העיד על זו שנקיה מכל

לאחר דין ודברים בן עבד אברהם לבתואל ולבן אחי הנערה בו נערך המשא ומתן כנהוג בתנאים קופצת הנערה ומגלה את אופיה העצמאי ואומרת אלך האם אנו נתקלים כאן במרד הנעורים או בתשוקת הנערה לבן הזוג אותו אינה מכירה.

רבקה יוצאת לדרך עם המינקת דבורה ונערותיה והולכת לפגוש את עתידה וגורלה.

מאז 1962 קהילה ויצירה יהודית

פעילויות הקהילה מתקיימות בסיוע הסוכנות היהודית לארץ ישראל

בהגיעם לארץ כנען לאזור הנגב רואה הכלה הצעירה את בן זוגה המיועד ונופלת מהגמל ומתכסה בצעיף מלשון צניעות ובושה יכול להיות שניתן לומר שמתכסה ברעלה כמקובל באותם ימים במרחבי הארץ ולגרים בה.

הנערה תופסת את מקומה כגבירה במאהל העברי

וַיִּבְאֶה יִצְחָק, הָאֵהָלָה שְׂרָה אִמּוֹ, וַיִּקַּח אֶת-רַבֵּקָה וַתְּהִי-לוֹ לְאִשָּׁה, וַיֵּאָהֲבָהּ; וַיִּנָּחַם יִצְחָק, אַחֲרֵי אִמּוֹ.

ורשי אומר

האהלה שרה אמו - ויביאה האהלה והרי היא שרה אמו כלומר ונעשית דוגמת שרה אמו שכל זמן ששרה קיימת היה נר דלוק מע"ש לערב שבת וברכה מצויה בעיסה וענן קשור על האהל ומשמתה פסקו וכשבאת רבקה חזרו (ב"ר

כאן המקום לציין שיש לפחות 2 גרסאות לגבי גיל הנערה בהגיעה אל המיועד להיות אישה

1. לפי רש"י: " בן ארבעים שנה - שהרי כשבא אברהם מהר המוריה נתבשר שנולדה רבקה, ויצחק היה בן שלשים ושבע שנה, שהרי בו בפרק מתה שרה, ומשנולד יצחק עד העקידה שמתה שרה שלשים ושבע שנה, ובת תשעים הייתה כשנולד יצחק, ובת מאה עשרים ושבע כשמתה, שנאמר (כג א) ויהיו חיי שרה וגו', הרי ליצחק שלשים ושבע שנים ובו בפרק נולדה רבקה, **המתין לה עד שתהא ראויה לביאה שלוש שנים ונשאה:** ^[1]
2. **סדר עולם רבא** רבה, פרקים א' וב': יצחק אבינו נשא את רבקה בהיותה בת ארבע עשרה שנה ^[2].

גרסה אחת טוענת שהגיל הינו 4 והגרסה השניה מדברת על 14 כך שבכל מקרה מדובר בנערה צעירה שבמקרה אחד היגיעה לגיל הבשלות לנשואים באותה תקופה ובמקרה האחר מעורר שאלות. נראה לי גם שבכל סיפור וסיפור ניתן למצוא עד כה תהיות למה באמת היה גילה של העלמה ובגרותה לתשובות והמעשים שעשתה

כמו אמו של בעלה גם רבקה זוכה לתואר אחותי על ידי בעלה מהרצון לשמור על חייו אך בלוף זה מתגלה על ידי אבימלך מלך פלישתים בראותו את יצחק מצחק את רבקה אשתו ולו עצמו היו תוכניות אחרות עבור רבקה. מוזר המצב הזה בהתייחס לעובדה שהבנים נמצאים ועליהם אין שואל.

התנועה ליהדות מתקדמת בישראל
יש יותר מדרכ אחת להיות יהודי

קהילת מבקשי דרך, ע"ר

ש"י עגנון 22 ירושלים 93589 קווי אוטובוס 22, 13, 24, 4

טל: 02-6792501 פקס: 02-6786207

דואר אלקטרוני: kehillah@bezeqint.net

אתר אינטרנט: www.mevakshei.org

מאז 1962 קהילה ויצירה יהודית

פעילויות הקהילה מתקיימות בסיוע הסוכנות היהודית לארץ ישראל

מכאן לדעתי העלמה הצעירה הופכת לשאת את תפקיד האם הפולניה הראשונה בעיקר ביחס לבנה האהוב יעקב מעורבתה הרבה במתן הברכה של יצחק לבנו המחופס ולאחר מכן התרוצים לשליחת יעקב אל אחיה

וַתֵּאמֶר רַבֵּקָה, אֶל-יִצְחָק, קַצְתִּי בְּחַיִּי, מִפְּנֵי בָנוֹת חַת; אִם-לֵקַח יַעֲקֹב אִשָּׁה מִבָּנוֹת-חַת כְּאֵלֶּה, מִבָּנוֹת הָאָרֶץ--לָמָּה לִּי, חַיִּים.

כפולניה טובה רבקה משכנעת את יצחק לשלוח את הבן לומד התורה אך על תמימותו או טימטומו דנתי בדבר תורה אחר שנתתי בעבר.

מענין שאין לנו מידע על פטירת רבקה אך לפי המסורת גם היא קבורה במערת המכפלה בחברון.

מאחר ופרשת השבוע היא שבת הבר מצוה של נמרוד בנינו יתכן והייתי צריך לומר

אלה תולדות נמרוד קהת בן עדנה וחיים ולפתח את היחוס המשפחתי לדורותיו אך זה לשבת אחרת

שבת שלום